

Polícia i seguretat

Codi: 100442

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500257 Criminologia	OB	2	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Albert Vilatarsana Silvestre

Correu electrònic: Alberto.Vilatarsana@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

En cas que en el curs es matriculin estudiants internacionals, les classes de teoria i un seminari seran en castellà

Equip docent

Ferran Restrepo Arrufat

Prerequisits

No existeixen.

Objectius

L'assignatura té com a objectiu fonamental proporcionar una visió sobre la funció de la policia a les nostres societats, la seva ubicació en el sistema de justícia penal, en l'Administració Pública, la seva relació amb la ciutadania, les funcions que du a terme (preventives, reactives i assistencials), l'abast i límits d'aquestes funcions, així com les característiques fonamentals de la cultura i l'organització policials, mostrant allò que és comú a totes les organitzacions policials i allò que varia en funció dels models i les polítiques públiques.

Com a segon objectiu, complementari de l'anterior, l'assignatura contextualitza la policia, la seguretat i la justícia penal com a àmbits concèntrics (essent la seguretat el més gran). Els estudiants han d'identificar amb claredat quin és el rol de la policia en el marc de la justícia penal i de la seguretat en general, entendre el significat de les seves funcions, especialment la seva relació amb el delictes i la llei, i conèixer les característiques bàsiques de l'organització policial així com dels altres actors que més habitualment cooperen amb la policia en l'exercici i el compliment de les seves funcions, en especial de la seguretat privada. Han de tenir també nocions bàsiques de planificació de la seguretat.

Competències

- Accedir i interpretar les fonts de dades sobre la criminalitat.
- Demostrar que es comprenen els models de prevenció i intervenció de la criminalitat més adequats per a cada problema específic.
- Demostrar que es coneix el marc legal i el model de funcionament dels diferents agents de control del delictes.
- Demostrar que es coneix la diversitat de polítiques criminals per afrontar la criminalitat i els seus diferents fonaments.
- Fer la intervenció criminològica sobre la base dels valors de la pacificació, la integració social i la prevenció de nous conflictes.
- Identificar els recursos socials existents per intervenir en el conflicte i en la criminalitat.
- Redactar un treball acadèmic.
- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Transmetre oralment les idees a una audiència.
- Treballar de manera autònoma.
- Treballar en equip i en xarxa.
- Utilitzar els mètodes de recerca en ciències socials per diagnosticar els problemes de criminalitat.

Resultats d'aprenentatge

1. Actuar professionalment en l'àmbit de la criminologia amb objectius de pacificació, integració social i prevenció de la delinqüència.
2. Aplicar un programa de prevenció orientat als agents de control.
3. Conèixer l'estratègia de prevenció estructurals de la delinqüència.
4. Demostrar que coneix els mitjans i procediments científics orientats a la prevenció del delictes.
5. Descriure en l'àmbit criminològic de manera correcta el marc legal penal i els agents de control del delictes.
6. Gestionar adequadament un equip de prevenció o seguretat
7. Interpretar els informes policials relatiu a delictes.
8. Intervenir en l'àmbit criminològic amb finalitats pacificadoras, integradores i de prevenció del delictes.
9. Redactar un treball acadèmic.
10. Saber realitzar una auditoria de seguretat en l'àmbit públic
11. Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
12. Transmetre oralment les idees a una audiència.
13. Treballar de manera autònoma.
14. Treballar en equip i en xarxa.
15. Utilitzar adequadament els programes de prevenció i intervenció criminològica.
16. Utilitzar les metodologies d'anàlisi policial de la investigació criminal.

Continguts

1. Policia i seguretat.

1.1. La seguretat. De la seguretat de l'Estat a la seguretat ciutadana i la seguretat humana.

1.2. Seguretat subjectiva i seguretat objectiva. Instruments per a la seva mesura. El paper dels mitjans de comunicació.

1.3. La necessitat de delimitar l'àmbit material de la seguretat. Del delictes a la convivència harmònica sense riscos.

1.4. La Policia. Funció i òrgan.

1.5. La Policia i la seguretat : Una equivalència impossible. La pluralitat d'actors: administracions, sector privat, ONGs, associacions.

1.6. La planificació de la seguretat.

2. Marc Jurídic.

- 2.1. La creixent internacionalització. El Consell d'Europa, la Unió Europea i els convenis internacionals.
 - 2.2. La CE i la legislació estatal i autonòmica sobre policia i seguretat. Només regulacions sectorials de seguretat, especialment de policia.
 - 2.3. El sistema de seguretat pública de Catalunya. La Llei 4/2003, de 7 d'abril, i el seu desenvolupament.
 - 2.4. La col·laboració entre la policia i la seguretat privada. La normativa de seguretat privada. La Llei 5/2014, de 4 d'abril.
3. La Policia i la societat.
 - 3.1. Models de relació de la policia amb la societat. Model de servei públic o de policia comunitària, model de policia governativa i model professional.
 - 3.2. Les relacions amb la ciutadania : necessitats i dificultats. Les diferents comunitats.
 - 3.3. La Policia com a servei públic permanent. Les virtuts i els perills.
 - 3.4. La legitimitat, l'*auctoritas* de la policia.
 - 3.5. La deontologia professional : els mitjans i els fins, la corrupció, les gratuïtats i els textos internacionals.
 - 3.6. Els mecanismes de responsabilitat de la policia.
4. La Policia i la Llei.
 - 4.1. La Policia com a *Law Enforcement Agency*.
 - 4.2. La Llei com a legitimació i com a límit.
 - 4.3. La impossibilitat d'una aplicació omnicomprensiva de la Llei.
 - 4.4. La insuficiència d'una aproximació exclusivament legal.
 - 4.5. La discrecionalitat policial.
5. La Policia i el delictes.
 - 5.1. La persecució del delictes com a funció policial. Mite o realitat.
 - 5.2. La prevenció del delictes. La prevenció situacional. Pot fer la policia altres tipus de prevenció?.
 - 5.3. La patrulla policial i la delinqüència : de l'experiment de Kansas City a l'*smart policing*.
 - 5.4. Desordre i delictes. De les finestres trencades al *Zero Tolerance* : un vincle no demostrat.
6. Altres àmbits d'actuació policial.
 - 6.1. La policia davant els conflictes i les conductes antisocials.
 - 6.2. L'ordre públic en democràcia : seguretat pública.
 - 6.3. Estratègies i tàctiques d'ordre públic.
7. La professió i l'organització policial.
 - 7.1. La professió policial. La cultura i l'organització.
 - 7.2. L'accés a la policia. L'entrada única versus la doble via.
 - 7.3. Gènere i policia.

- 7.4. L'especialització versus els generalistes.
- 7.5. Les unitats centrals i les territorials : un equilibri permanentment inacabat.
- 7.6. Les unitats especials : els grups d'intervenció especial i els afers interns.
- 7.7. Els funcionaris no policials.
- 7.8. Els sindicats policials.
- 7.9. Els nous partners interns : vigilants, auxiliars i voluntariat.

8. Sistemes de policia. Tendències.

- 8.1. La policia governativa : França, Itàlia, Espanya i Portugal.
- 8.2. La policia com a servei públic. La policia comunitària de base local : el Regne Unit.
- 8.3. Un nou sistema bàsicament local : Bèlgica.
- 8.4. Els sistemes federals: Alemanya, Estats Units i Canadà.
- 8.5. Un sistema "des-centralitzat": Espanya.
- 8.6. La importància del món local en els sistemes de policia.
- 8.7. Cap a un model de seguretat plural.

Metodologia

Nota prèvia :

La docència de l'assignatura serà mixta : les classes magistrals seran virtuals i els seminaris seran presencials.

1.- El treball de grup consistirà a plantejar una estratègia metodològica per a fer una recerca sobre el tema : La incidència de l'activitat policial en la delinqüència. Una estratègia possible. Els alumnes escolliran l'àmbit delinqüencial a treballar entre els que seran proposats pels professors/res a l'inici del curs.

El treball tindrà les següents etapes :

A) Definició dels conceptes i estat de la qüestió (definició del problema). Ha d'incloure :

- Definició dels tipus penals en qüestió (o de l'àmbit precís del qual s'ocupa el treball).
- Dades objectives sobre el tema (estadístiques i enquestes).
- Estat de la recerca (què diuen els estudis publicats sobre les causes del problema o sobre les alternatives plantejades).

B) Plantejament del projecte de recerca. Ha d'incloure :

- Finalitat del projecte.
- Definició d'accions clares i concises a portar a terme.
- Periodificació concreta de les accions i del projecte.
- Definició precisa del rol de la policia.
- En cas que hi hagi altres actors, precisar-ne també el rol.

C) Proposta d'avaluació del projecte. Ha d'incloure :

- Indicadors concrets que serveixin de referència precisa per saber si el projecte funciona o no. Els indicadors han de ser objectius (o objectivables) concrets i aplicables.

- Calendari temporal precís en què cal recollir les dades corresponents als indicadors.

D) Conclusions.

Els alumnes diposaran d'un document de suport a la realització del treball que serà publicat pels professors/res en el Campus Virtual.

2.- Es realitzaran dos treballs individuals :

A) Sobre la lectura del llibre "Modelos de Policia. Hacia un modelo de seguridad plural" (Guillén, F. (2016)).

B) Lectura i resposta a quatre preguntes relacionades amb dos articles sobre policia predictiva i els "hots spots policing".

Puntualitat :

Les classes comencen puntualment. No s'admet l'entrada a classe una vegada aquesta hagi començat.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classe teòrica	19,5	0,78	1, 5, 11, 12, 15
Seminari	19,5	0,78	1, 5, 11, 12, 14, 15
Tipus: Autònomes			
Planificació del treball, Lectura, reflexió de materials i preparació de treballs individuals i proves.	74	2,96	1, 2, 5, 11, 13, 15
Treball en grup	32	1,28	1, 5, 8, 9, 11, 14, 15

Avaluació

Avaluació.

1. Model d'avaluació.

El model d'avaluació és continuada i té l'objectiu formatiu que alumnat i professorat pugui conèixer el grau d'assoliment de les competències establertes.

L'alumnat ha de realitzar dos treballs individuals que seran corregits pel professorat. A classe es comentaran els resultats així com les indicacions de millora. El treball en grup serà presentat i discutit col·lectivament per tal que tothom pugui tenir-ne la informació sobre el tema corresponent i, si escau, fer aportacions de millora. (L'assistència de tots els alumnes és obligatòria a totes les presentacions). La participació serà avaluada a partir de les contribucions, intervencions i exposicions de l'alumnat en els seminaris. Aquells alumnes que, reiteradament, no guardin el silenci exigint per al desenvolupament de les classes perdran, com a mínim, el percentatge de la nota referent a la participació.

2. Condicions par a ser avaluat.

En primer lloc, l'alumnat només podrà ser avaluat si assisteix al 100% de les classes. Totes les absències han de ser justificades. Si l'alumne no assisteix a un mínim del 80% de les activitats docents no podrà ser avaluat, i serà considerat com a "No presentat". Les absències justificades no poden computar negativament. El/la professor/a ha de possibilitar que l'alumne/a pugui recuperar el treball realitzat en les classes en el cas d'absència justificada. Les absències cal justificar-les documentalment.

En segon lloc, per ser avaluat caldrà realitzar els 2 treballs individuals. A efectes d'avaluació es consideraran treballs individuals : un primer sobre models policials i un segon treball sobre policia predictiva. Tots els treballs s'hauran de presentar en un document Word, que tindrà com a nom el primer cognom de l'alumne/a, seguit del seu nom i el número del treball en el cas que es tracti dels individuals que n'hi ha més d'un (exemple: "Martí. Anna1.docx"). En cas dels treballs de grup el nom del document serà el títol del treball. No s'acceptaran treballs en altres formats o amb altres títols.

3. Requisits per a superar l'assignatura.

a) Treballs individuals. Cal aprovar la nota en conjunt dels dos treballs a realitzar durant el curs (amb un 5 (en base 10) o equivalent, en cas d'optar per una qualificació amb lletres). No es podran compensar amb la nota de l'altre treball puntuacions inferiors a un 3. En aquests casos caldrà fer una recuperació del treball suspès.

b) Treball de grup. Cal treure un mínim de 5 (en base 10) (o equivalent).

c) Seminaris (participació). La participació es valorarà amb els treballs de reflexió dels seminaris i l'actitud dels alumnes a classe.

d) Prova final escrita. Constarà de dues parts :

1) Entre 20 i 30 preguntes amb respostes múltiples.

2) Dues preguntes a desenvolupar.

Per aprovar cal obtenir un 5 (en base 10) en el conjunt de la prova, sense que en cap de les parts estreguim enys d'un 3.

Un/a alumne/a que copii o intente copiar a un examen tindrà un zero (0) en l'assignatura i perdrà el dret a la re-avaluació. Un/a alumne/a que presenti una pràctica en el que hi hagi indicis de plagi o que no pugui justificar els arguments de la seva pràctica podrà obtenir un màxim d'aprovat a l'assignatura. Una ulterior reincidència comportarà un 0 en l'assignatura i l'alumne/a perdrà el dret a recuperació.

4. Recuperacions.

Si un/a alumne/a no supera els treballs individuals en el seu conjunt tindrà una possibilitat de fer una prova de recuperació global dels treballs individuals. En el cas, però, que un treball estigui força bé, però l'altre tingui una nota molt baixa, que no permeti compensar, el professor podrà decidir que l'alumna/e faci únicament la recuperació sobre el treball suspès.

La recuperació dels treballs individuals considerats globalment del treball en grup i de la prova escrita es duran a terme durant les setmanes de recuperacions. La recuperació per a aquells alumnes que no hagin superat algun dels àmbits avaluatius serà una prova escrita, excepte en el cas del treball de grup en què caldrà refer el treball, seguint les indicacions del professorat.

Resumint :

Treballs individuals : Tenen una nota global i aquells que no la superin hauran de dur a terme una recuperació.

Prova escrita final : Es recupera dues setmanes després.

Treball de grup : Es recupera refent el treball seguint les indicacions del professor/a.

No es recupera la participació a classe, ni tampoc es suspèn l'assignatura si únicament queda pendent aquesta part.

Si s'han suspès globalment els treballs individuals o la prova escrita final i no es recuperen (no s'aprova la recuperació) no es podrà aprovar l'assignatura en el seu conjunt.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació a classe	10 %	0	0	1, 5, 11, 12, 15
Prova escrita	45%	5	0,2	1, 5, 11, 13, 15
Treball en grup	15%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 8, 10, 11, 12, 14, 15
Treballs individuals.	30%	0	0	1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 15, 16

Bibliografia

Llibres de lectura obligatòria.

Guillén, F. (2012). *Polícia i seguretat*. Bellaterra : Servei Publicacions UAB.

Guillén, F.(2016) *Modelos de policia. Hacia un modelo de seguridad plural*. Barcelona : Bosch editores.

Llibres de consulta.

Fernández Justes, C, i Yñíguez, A. (2014). *Gestió estratègica de la Policia. Organització de l'eficiència en el treball policial*. Sevilla : Punto Rojo libros (hi ha versió en català i en castellà).

Medina, J.(2011). *Políticas y estrategias de prevención del delito y seguridad ciudadana*. Madrid-Montevideo. Buenos Aires : Edisofer, editorial B de F. (capítol VII).

Newburn, T. (2005). *Policing key Readings*. Cullompton, Portland : Willan Publishing.

Newburn, T.(2008) *Handbook of Policing*. Cullompton, Portland : Willan Publishing.

Seguretat.

Beck, U. (1998). *La sociedad del riesgo*. Barcelona : Paidós Básica.

Curbet, J. (2010). *El rei nu. Una anàlisi de la (in)seguretat ciutadana*. Barcelona : CCG Edicions (hi ha una versió en castellà).

Ortiz de Urbina, I. i Ponce, J. (edit.) (2008) *Convivencia ciudadana, seguridad pública y urbanismo. Diez textos fundamentales del panorama internacional*. Barcelona : Diputació de Barcelona.

Shearing, C., i Wood, J. (2011). *Pensar la seguridad*. Barcelona : Editorial Gedisa.

Waller, I. (2008). *Menos represión. Más seguridad. Verdades y mentiras acerca de la lucha contra la delincuencia.*. Ciutat de Mèxic. : INACIPE.

Waller, I. (2014). *Control inteligente del delito*. Ciutat de Mèxic : INACIPE.

Seguretat Privada.

Ocqueteau, F. (2004) *Polices entre État et Marché*. París : Sciences Po.

Torrente, D. (2015). *Análisis de la seguridad privada*. Barcelona : Editorial UOC.

Policia.

Barcelona, J. (2006). *Sobre el modelo policial español y sus posibles reformas*. Madrid : Fundación Alternativas . (a c c e s i b l e a :

<http://www.falternativas.org/laboratorio/documentos/documentos-de-trabajo/sobre-el-modelo-policial-espanol-y-s>
)

Bertaccini, D. (2009). *La politica di polizia*. Bologna : Bononia University Press.

Carrer, F. (ed.). (2009). *Le politique della sicurezza. Dalla "polizia comunitaria" alla "tolleranza zero"*. Milano : Franco Angeli.

Carrer, F-, i Salomon, J.C (coords.) (2011). *L'ordine pubblico. Un equilibrio fra il disordine sopportabile e l'ordine indispensabile*. Milano : Franco Angeli.

Guillén, F. (2018). *Desencuentros entra la Policía y el público. Factores de riesgo y estrategias de gestión*. Barcelona : Bosch editor.

Jar,G. (2000). *Modelos comparados de policía*. Madrid. Ministerio del Interior : Dykinson.

Kleinig, J. (1996). *The Ethics of Policing*. Cambridge : Cambridge University Press.

López Garrido, D. (1982) *La Guardia Civil y los orígenes del Estado centralista*. Madrid : Grijalbo.

Lazuén, M.P. (1999) *Cuerpos de Policía y Seguridad Ciudadana en España: Situación actualy perspectivas de futuro*. Madrid : Ministerio del Interior.

Loubet del Bayle, J.L. (2012). *De la Police et du Contrôle social*. París : Les éditions du CERF.

Loubet del Bayle, J.L. (2016). *Sociologie de la Police*. París : L'Harmattan.

Monjardet. D.(2011). *Lo que hace la Policía. Sociología de la fuerza pública*. Buenos Aires : Prometeo Libros.

Newburn, T. (2007). *Criminology*. Cullompton, Portland : Willan Publishing.

Reiner, R. (2010). *The Politics of the Police*. Oxford : Oxford University Press.

Roché, S. (2016). *De la Police en Démocratie*. París : Bernard Grasset.

Tena J.A. (2002) *Diccionario de expresiones y términos de interés policial y criminalístico*. Madrid : Tecnos.

Tyler, T.(1990). *Why people obey the law*. New Haven: Yale University Press.

Tyler, T. (2003). Procedural Justice, legitimacy, and the Effective Rule of Law : *Crime and Justice*. 30, 283-357.

Union Européenne et sécurité intérieure: institutionalisation et fragmentation, en Politique Européenne, Núm. 23, Tardor 2007. : l'Harmattan.

Vidales, Caty, i Carque, J.L. (coords.) (2014). *Policía Comunitaria. Una policía para la sociedad del siglo XXI*. Valencia : Tirant lo Blanch.

Vilatarsana, A (2015). Tesi doctoral : "La necessitat de construir un sistema de policia per a Catalunya. La coresponsabilitat del món local per aconseguir-ho" : <https://www.tesisenred.net/handle/10803/298327#page=1>

Vilatarsana, A (2019). Notes de seguretat (entrevista) : "La tecnología tiene que ser un instrumento transformador de las organizaciones policiales" : <https://notesdeseguretat.blog.gencat.cat/2019/06/19/albert-vilatarsana-la-tecnologia-tiene-que-ser-un-instrument>

Vollmer, A. (1936). *The Police and Modern Society*. Montclair : N.J. Patterson.

Wilson, J.Q (1968). *Varieties of Police Behaviour* : Harvard University Press.

Webs d'interès.

Base de dades sobre delictesi temes de seguretat (gestionat per Crimina). <http://crimidata.com/>

Bundeskriminalamt (BKA) (documentació accessible en francès, anglès, castellà i rus, a més de l'alemany). <http://bka.de/>

Departament d'Interior. <http://interior.gencat.cat>

Bloc del Departament d'Interior: Notes de Seguretat (dues notícies per setmana). <https://notesdeseguretat.blog.gencat.cat>

Federal Bureau of Investigation (FBI). <http://www.fbi.gov/>

Europol. <http://www.europol.europa.eu/>

Home Office (Ministeri de l'Interior del Regne Unit). <http://www.police.uk>

Institut nacional d'estudis superiors de la seguretat i la justícia de França. <http://www.inhesj.fr>

John Jay College. <http://www.jjay.cuny.edu/>

Ministerio del Interior (espanyol). <http://www.interior.gob.es/>

National Criminal Justice Reference Service (Estats Units). <http://www.ncjrs.gov/>

Polícia Alemanya (en alemany). <http://www.polizei.de/>

Polícia belga(francès i flamenc). <http://infozone.be/>

Polícia Estats Units. <http://www.usacops.com/>

Polícia Regne Unit. <http://www.police.uk>

Polizei Newsletter (versions en anglès, francès i castellà, a més de l'alemanya). <http://www.polizei-newsletter.de/>

What works Network (Xarxa per compartir experiències positives en la prevenció i lluita contra la delinqüència). <https://www.gov.uk/guidance/what-works-network>